

Keuruun vapaa-aikatoimi/vapaa-aikalautakunta

Asia: Lausunto koskien Tiusalan myllyä ja Aromaan kiinteistöä

Keurusselän seura antaa pyynnöstä lausunnon Keuruun kaupungin vapaa-aikatoimelle/vapaa-aikalautakunnalle koskien Keuruun kaupungin teknisen toimen laatimaa kiinteistöohjelmaa, josta tekninen lautakunta on pyytänyt lausuntoa mm. vapaa-ajanlautakunnalta. Seuran lausunto koskee Aromaan ja Tiusalan myllyn kiinteistöjä.

Aromaa

Keuruun kaupungin kiinteistöohjelman mukaan Aromaa on merkitty myytäväksi vuonna 2022. Rakennuksen korjausvelaksi on laskettu kaupungin kiinteistöohjelmassa 213 570 €. Se, mitä ja kuinka välttämättömiä korjauksia tähän summaan sisältyy, ei ole seuralla tiedossa.

Aromaa on yksi Keuruun keskustan vanhimmista säilyneistä rakennuksista. Se valmistui 1800-luvun lopulla nahkurinverstaaksi ja nahkakaupaksi. Paitsi liikekiinteistönä se on toiminut myös asuinrakennuksena, käräjätupana ja kouluna. Rakennus kuvastaa hyvin 1800-luvun lopun rakennustapaa. Keski-Suomen museon rakennusinventoinnissa Aromaa (liite kohdekortti Aromaa) on luokiteltu paikallisesti, myös kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaaksi rakennukseksi, minkä lisäksi sillä on maisemallista merkitystä sijaitessaan näkyvällä paikalla Keuruuntien varressa. Kiinteistö on aktiivisessa käytössä liiketilana (Puukerä) ja soittokämppänä ja näin ollen kerryttää Keuruun kaupungille myös jossain määrin vuokratuloja. Nykykäytössä ollessaan se tukee ja ylläpitää myös paikallisten kädentaitajien toimintaa ja yhteisöllisyyttä.

Samalla tontilla sijaitsee 1940-1950-lukujen taitteessa rakennettu entinen paloasema, nykyinen Kipinä. Myös se on määritelty em. inventoinnissa paikallisesti arvokkaaksi rakennukseksi. Talo on aktiivikäytössä nuorisotalona, minkä lisäksi rakennuksessa on ulkopuolisille vuokrattuja toimistotiloja.

Aromaa ja Kipinä muodostavat yhdessä kokonaisuuden. Niiden vieressä sijaitsevat Keurusjumpa liikuntahalli ja Keuruun uimahalli, jotka ovat yleishyödyllisessä käytössä. Alun perin kokonaisuuteen kuului myös Aromaan ympärillä sijainnut mäntyvaltainen puusto, mikä kuitenkin paria mäntyä lukuun ottamatta kaadettiin Keurusjumpa liikuntahallin parkkipaikan tieltä. Koska alueen muiden kiinteistöjen toiminnot ovat yleishyödyllisessä käytössä, olisi suotavaa, että Aromaa pysyisi jatkossakin kaupungin omaisuutena, jotta sen käyttö yleishyödyllisiin harrastetarkoituksiinkin olisi jatkossa turvattu. Aromaa on suojeltu Urheilupuiston kaavassa (arkistonumero 292015) sr-merkinnällä. Kaava on hyväksytty kaupunginvaltuuston kokouksessa 6.6.2016 § 26.

Tiusalan mylly

Keuruun kaupungin kiinteistöohjelman mukaan Tiusalan mylly on merkitty purettavaksi rakennukseksi. Kaupunki omistaa rakennuksen, mutta ei tonttia (ks. liitteet). Tekninen lautakunta on tehnyt purkupäätöksen 30.9.2015 (Tekn. ltkn ptk 30.9.2015)

Mainitun ajankohdan jälkeen on tapahtunut mm. seuraavaa: Tiusalan myllyn rakennuksesta ja sen historiasta syntyi syksyllä 2015 mielenkiintoinen yleinen FB-keskustelu. Sen yhteydessä kävi ilmi mm. Keuruun kaupungin tekninen lautakunnan vähän aikaisemmin tekemä purkupäätös. Keskustelun seurauksena kaupunginvaltuutettu Mika Nissinen teki asiasta 2.11.2015 valtuustoaloitteen, jossa hän ja muutamat muut valtuutetut vaativat purkupäätöksen kumoamista (ks. liite Tiusalan mylly). Aloitteessaan hän mainitsi mm. näin: "Keuruun teknisen lautakunnan tekemä päätös (30.9.2015) purkaa Tiusalan mylly tulee kumota. Lautakunta toteaa, että *"myllyrakennus on vuosien varrella rapistunut ja on tällä hetkellä erittäin huonokuntoinen ja vaarallinen"*. Rapistuminen on kuitenkin johtunut täysin kaupungin piittaamattomuudesta. Erittäin huonokuntoisena myllyä ei mielestäni voida pitää."

Asiaa selvitellessä kävi ilmi, että kiinteistöstä oli pyydetty Keski-Suomen museolta vuonna 2014 lausunto, jossa todettiin mm. seuraavasti: *"Keski-Suomen museo katsoo, että Tiusalan mylly on paikallishistoriallisesti merkittävä harvinaistuva vuoden 1913 mylly- ja pajarakennus, jolla on pitkä 1900-luvun elinkeinohistoria takanaan. Myllyrakennuksen asteittainen tuhoutuminen on johtunut omistajan piittaamattomuudesta arvoympäristöä kohtaan. Rakennuksen purkamisella menetetään historiallisia ja maisemallisia erityisarvoja. Keski-Suomen museon mielestä Tiusalan myllyn kauneus- tai perinnearvoja ei saa hävittää."*

Sen lisäksi Keski-Suomen museon tekemässä Keuruun modernin rakennusperinnön inventoinnissa vuodelta 2013 myllystä todettiin seuraavasti:

"Myllyrakennuksen omistajana on 1970-luvulta lähtien ollut Keuruun kaupunki. Mylly on rakennettu vuonna 1913 Tiusalan jakokunnan yhteiselle myllytontille. Valkealahden alueella on tiedetty jo 1600-luvulta lähtien olleen mylly. Tiusalan myllyn paikalla on sijainnut muistitiedon mukaan jo 1700-luvulta saakka vesiratasmylly ja sitten jalkamylly. Jalkamylly muuttui lahkomyllyksi 1910-luvulla, ilmeisesti noin 1913 jolloin nykyinen myllyrakennus on rakennettu."

Rakennuksella ympäristöineen on merkittäviä maisemallisia ja paikallishistoriallisia arvoja. Lisäksi se on muistuma alueen varhaisesta metsä- ja maatalouteen pohjaavasta 1900-luvun alun elinkeinoelämästä ja rakennustyyppi edustaa nopeasti katoavaa perinnerakentamista."

Tiusalan myllyrakennus hankittiin aikanaan Keuruun kunnan omistukseen, kun Valkealahden kyläläiset ja myös muut kuntalaiset olivat pitäneet sen säilyttämistä vanhan ammatti- ja kansanperinteen säilymisen kannalta tärkeänä. Tiusalan mylly myytiin ja tontti vuokrattiin kaupungille vuonna 1983 näistä lähtökohdista (ks. liitteet).

Valtuustoaloitetta käsiteltiin valtuuston kokouksessa, missä käsiteltiin vastaamattomia valtuustoaloitteita yleisemminkin. Valtuutetut eivät vastustaneet korjaamista, kaupunginjohtajakin oli myötämielinen korjaamisvaihtoehdolle valtuuston ilmaistua yhteisen tahtotilansa. Sen sijaan tekninen johtaja vetosi asiassa purkupäätöksen lainvoimaisuuteen.

Valtuustokokouksessa käydyssä keskustelussa ehdotettiin, että rakennus voisi siirtyä joko perustettavan yhdistyksen tai jonkun olemassa olevan yhdistyksen omistukseen muodollisella summalla. Lisäksi ehdotettiin, että purkamiseen varattavat rahat annettaisiin käytettäväksi kunnostukseen. Asia jäi ilmeisesti odottamaan lepakkopäätöstä. Sen jälkeen asiaan ei ole palattu, mutta toisaalta purkupäätöstä ei ole pistetty toteutukseenkaan.

Edellä esitetyn perusteella Keurusselän Seura esittää, että myllyrakennus kunnostetaan sen ansaitsemaan kuntoon paikallishistoriallisesti arvokkaana rakennuksena, mikä edellyttää purkupäätöksen kumoamista, rakennuksen myyntiä nimellisellä summalla taholle, joka ottaa huolehtiakseen myllyn kunnostamisen ja jonka käyttöön kaupunki antaa purkamiseen varatun summan käytettäväksi kunnostustöihin.

Keuruulla 8.4.2020

Keurusselän Seura ry:n johtokunnan puolesta

Helena Kukkamo
puheenjohtaja

Hanna-Kaisa Heinämäki
sihteeri